

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อการศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมสำหรับผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษากลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งตัวแปรที่ศึกษาคือค่านิยมทางวิชาชีพและทางบริการ ความร่วมรู้สึก แรงสนับสนุนทางวิชาชีพ และประสพการณ์การพยาบาล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางบริการ ความร่วมรู้สึก แรงสนับสนุนทางวิชาชีพ และประสพการณ์การปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ
2. ค่านิยมทางวิชาชีพ ค่านิยมทางบริการ แรงสนับสนุนทางวิชาชีพ และประสพการณ์การปฏิบัติการพยาบาล สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพได้

ตัวอย่างประชากรในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาล

ศรีนครินทร์ จำนวน 1410 คน เลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) มาจำนวน 310 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดและแบบสอบถาม 4 ชุดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและดัดแปลงจากของผู้อื่น ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วหาค่าความเที่ยงของแบบวัดได้ค่าความเที่ยงดังนี้

แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม มีค่าความเที่ยง .76

แบบวัดค่านิยมทางวิชาชีพและทางบริการ ได้ค่าความเที่ยง .87

แบบวัดความร่วมมือรู้สึก ได้ค่าความเที่ยง .78

แบบวัดแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ มีความเที่ยง .88

ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้จำนวนแบบสอบถามคืนมาและอยู่ในสภาพสมบูรณ์จำนวน 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.23

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ค่านิยมทางวิชาชีพ และทางบริการ ความร่วมมือรู้สึก และแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ แผนกที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ทดสอบ 2 กลุ่มโดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) และ 3 กลุ่มโดยการใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพกับตัวแปรพยากรณ์ โดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX/PC

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 59.2 ที่เหลือปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม และมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลระหว่าง 1-5 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนน้อยมีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.5 มีเพียงส่วนน้อยมีอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.9 และมากที่สุดมีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 72.0 และส่วนน้อยมีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 27.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 97.2

2. ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมอยู่ในระดับต่ำ ในทุกขั้นตอนกระบวนการพยาบาล เมื่อจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 16.96 และแผนกศัลยกรรมคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 15.47 เมื่อจำแนกตามขั้นตอนกระบวนการพยาบาล พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในขั้นประเมินสภาพด้านจิตสังคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52 และ 48.5 ในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม ตามลำดับ และในขั้นการประเมินผลการพยาบาลน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 ในแผนกอายุรกรรม และร้อยละ 36.4 ในแผนกศัลยกรรม เมื่อจำแนกตามกลุ่มคะแนน พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 94.1 มีเพียงส่วนน้อยที่มีความสามารถในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.9 และไม่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมอยู่ในระดับสูง

3. เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ สถานภาพสมรส แผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ การพยาบาลต่างกัน มีความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่า พยาบาลที่มี สถานภาพสมรสโสด และคู่ที่มีความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความแตกต่างกันในขั้นวางแผนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงานพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม และศัลยกรรมมีความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 โดยพยาบาลในแผนกอายุรกรรม มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถสูงกว่าพยาบาล วิชาชีพในแผนกศัลยกรรม

4. การศึกษาตัวแปรพยากรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรพยากรณ์จำแนกตามแผนก ที่ปฏิบัติงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานทั้งในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม มีคะแนน เฉลี่ยค่านิยมทางวิชาชีพและทางบริการอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย ค่านิยมทางวิชาชีพ 67.23 และ 66.06 และค่านิยมทางบริการ 43.86 และ 43.32 ในแผนกอายุรกรรมและ ศัลยกรรมตามลำดับ ส่วนความร่วมมือรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมอยู่ใน ระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 38.85 และในแผนกศัลยกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 37.17 ซึ่งอยู่ ในระดับต่ำ นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพทั้ง 2 กลุ่มมีแรงสนับสนุนทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 90.33 และ 88.23 ในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรมตามลำดับ ส่วน ประสบการณ์การปฏิบัติพยาบาล มีค่าคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 7.51 และ 7.16 ในแผนก อายุรกรรม และศัลยกรรมตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมกันพยากรณ์ ความ สามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคมสำหรับผู้ป่วยฝ่ายกายของพยาบาลวิชาชีพ จากตัวแปร ที่นำมาศึกษาทั้งหมด 5 ตัวได้ข้อค้นพบดังนี้

5.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างประชากรใน
โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า

5.1.1 ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร
คือความร่วมมือรู้สึกต่อผู้ป่วย และแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ ($r = .220$ และ $.105$ ตามลำดับ)

ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือประสบการณ์
การปฏิบัติการพยาบาล ($r = -.129$)

ส่วนค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางบริการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ
ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ

5.1.2 กลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสามารถในการ
ปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของตัวอย่างประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียง
ตัวแปรเดียวคือ ความร่วมมือรู้สึก ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านจิตสังคมได้ร้อยละ 3.99 ($R^2 = .0399$)

ดังนั้นเมื่อเขียนสมการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมเมื่อ
เขียนในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้คือ

$$Z = .1997 S_c$$

5.2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม
โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า

5.2.1 ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงตัวแปร
เดียวคือ ความร่วมมือรู้สึก ($r = .297$)

ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ค่านิยมทางบริการและประสบการณ์การพยาบาล ($r = -.169, -.146$ ตามลำดับ)

ส่วนค่านิยมทางวิชาชีพและแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม

5.2.2 กลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ความร่วมรู้สึกและค่านิยมทางบริการ ($r = .3638$) สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ได้ร้อยละ 13.24 ($R^2 = .1324$)

5.2.3 เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญในการทำนายความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวก มีความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ ความร่วมรู้สึก ($B = .3250$) และตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบ มีความสำคัญอันดับรองลงมาคือ ค่านิยมทางบริการ ($B = -.2120$)

สมการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม เมื่ออยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$Z = .3250 S_c - .2120 S_b2$$

5.3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรมในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า

ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ค่านิยมทางบริการและค่านิยมทางวิชาชีพ ($r = .1325, .1082$ ตามลำดับ) และตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปรเดียวคือประสบการณ์การพยาบาล ($r = -.1302$) ส่วนความร่วมมือรู้สึกและแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรม และเมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดปรากฏว่า ไม่มีตัวพยากรณ์ใดที่สามารถทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีตัวพยากรณ์ใดเข้าสู่สมการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 94.1 มีความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลด้านจิตสังคม อยู่ในระดับต่ำ และระดับกลาง ร้อยละ 5.9 เมื่อจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติ และขั้นตอนกระบวนการพยาบาล ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำทุกขั้นตอนทั้งแผนกอายุรกรรม และศัลยกรรม แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้การพยาบาลในด้าน การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย และความรู้ทั่วไปแก่ผู้ป่วย การตระหนักถึงคุณค่าของผู้รับบริการ การประคับประคองจิตใจการให้เวลาแก่ผู้ป่วย การสัมผัสเพื่อการรักษาซึ่งเป็นการปฏิบัติที่มุ่งดูแลคนทั้งคน อันเป็นการพยาบาลที่สมบูรณ์แบบนั้นต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวดี ศรีเลณวัติ และคณะ (2524) ที่พบว่าพยาบาลปฏิบัติงานในด้านกิจกรรมการสอน การให้ คำแนะนำ การพูดคุยไต่ถาม รับฟังความทุกข์ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและจากการศึกษาของ อาไพ ยุติธรรม (2526) ที่ได้ศึกษาคุณภาพของการพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้ป่วย พบว่า คุณภาพการพยาบาลค่อนข้างต่ำเกี่ยวกับการสอน การให้คำแนะนำรวมทั้งการศึกษาของ สมจิต หงุเจริญกุล และคณะ (2528) ในการติดตามผลการใช้ระบบบันทึกแบบปัญหา ทางกรพยาบาล พบว่า พยาบาลมีข้อบกพร่องในเรื่องการประเมินภาวะทางด้านจิตใจ และอารมณ์ ใน โรงพยาบาลส่วนภูมิภาค แผนกพยาบาลโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ (2530) ได้วิเคราะห์

แผนการพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรม พบว่าข้อวินิจฉัยการพยาบาลด้านจิตสังคมมีเพียงร้อยละ 0.61 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล (Individual Attributes) ลักษณะของ คนจะต้องเหมาะกับงานนั้น ๆ จึงจะส่งผลให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานที่ดีได้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ต้องพิจารณาถึงทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างพยาบาลและผู้ป่วย (Gorman, Sultan and Rains, 1989) เพราะเป็นการปฏิบัติที่ จะต้องเข้าถึงความรู้สึก ความคิด ของผู้ป่วยที่อยู่ภายใน ซึ่งสามารถแสดงออกได้ทาง พฤติกรรม หากบุคคลนั้นไม่ต้องการเปิดเผย ความคิด ความรู้สึกนี้ เป็นการยากที่บุคคลภายนอกจะรู้ได้ บุคคลจะเปิดเผยเฉพาะต่อบุคคลที่ไว้ใจได้เท่านั้น ซึ่งต้องอาศัยการสร้าง สัมพันธภาพที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยคุณลักษณะเฉพาะตัวของพยาบาล ซึ่งรวมถึงการรู้จักตนเอง ความร่วมรู้สึก ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการช่วยเหลือเพื่อการบำบัด จากผลการ วิจัยนี้พบว่าความร่วมรู้สึกสามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีความร่วมรู้สึกในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เรวัต ศิรินคร (2531) พบว่า พยาบาลวิชาชีพใน เขตกรุงเทพมหานครมีความร่วมรู้สึกต่อผู้ป่วยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นในการพัฒนา คุณภาพการพยาบาลผู้ป่วย ผู้บริหารควรให้ความสนใจที่การพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญคือ ความร่วมรู้สึกของพยาบาลที่มีต่อผู้ป่วย จากการสัมมนาเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอน จริยศาสตร์ ในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัญหา ทางจริยธรรมประการหนึ่ง คือ พยาบาลขาดความตระหนักในสิทธิมนุษยชน ให้การพยาบาลโดย ไม่มีการแจ้งหรือขออนุญาตผู้ป่วย ปฏิบัติต่อผู้ป่วยเหมือนวัตถุ (สิวลี ศิริโล, 2528) แสดงว่า พยาบาลวิชาชีพยังไม่ได้ตระหนักถึงความเป็นบุคคลอย่างแท้จริงของผู้ป่วย จึงไม่ได้ปฏิบัติการพยาบาล ด้านจิตสังคมได้ครอบคลุม

1.3 การสนับสนุนจากองค์การ ถ้าองค์การสามารถตอบสนองความต้องการ ต่าง ๆ ของบุคคลากรได้ คนจะสนใจที่จะทำงาน ความสามารถในการทำงานจะเพิ่มขึ้น (ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์, 2526) ความต้องการของพยาบาลที่จะมีความ สามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมได้นั้น ควรจะเป็นผู้มีความรู้ด้านจิตสังคม มีทักษะ ในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นคุณลักษณะประจำ

ตัวและปฏิบัติได้โดยไม่เสียเวลา สถานที่และบุคคล ในปัจจุบันองค์การเน้นการพัฒนา ความรู้เชิงวิชาการแต่ในด้านการฝึกทักษะการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ซึ่งต้องใช้เวลาและสิ่งสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายสูง และผลที่เกิดขึ้นเป็นนามธรรม ทำให้เป็นการยากที่จะประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมให้เห็นอย่างชัดเจน จึงมีผลให้ความสำเร็จด้านนี้ลดน้อยลง ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมต่ำ

1.4 ลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมเป็นการปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง มีความละเอียดอ่อน ผู้ปฏิบัติต้องมีทักษะ ความสามารถ มีความอดทนที่จะเรียนรู้ และทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้ป่วย ต้องมีศรัทธาในความเป็มนุษย์ มีความเชื่อในแนวอรรถิภาวมนุษยนิยม มีความเคารพในความเป็นบุคคล และการนิเทศยังไม่มีการค้นคว้าศึกษาด้านวิธีการช่วยเหลือ การแนะนำ อย่างเด่นชัด เพราะมีลักษณะเป็นนามธรรม ดังนั้นย่อมทำให้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมต่ำ

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพกับตัวแปรพยากรณ์ จากการวิจัยปรากฏว่า

ความร่วมมือรู้สึก และแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประสิทธิภาพในการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านิยมทางวิชาชีพและทางบริการไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เมื่อพยาบาลวิชาชีพมีความร่วมมือรู้สึกและแรงสนับสนุนทางวิชาชีพสูง มีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมสูงขึ้นด้วย ซึ่งความร่วมมือรู้สึกเป็นมิติที่สำคัญของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ เพราะถ้าเราไม่สามารถเข้าใจผู้อื่นได้อย่างดีพอแล้วย่อมไม่สามารถช่วยเหลือเขาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (พรณราย ทพยะประกษา, 2525) และความร่วมมือรู้สึกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย (Kalish, 1971) การมีสัมพันธภาพที่ดีมีผลให้การพยาบาลด้านจิตสังคมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และแรงสนับสนุนทางวิชาชีพทำให้มนุษย์มีกำลังใจ มีอารมณ์มั่นคง ส่งเสริมหน้าทีในการต่อสู้ปัญหาของแต่ละคนให้ดีขึ้น

(Cook and Mandrillo ,1982) พยาบาลที่มีอารมณ์มั่นคง มีความมั่นใจในตนเอง มีแรง เสริมในการต่อสู้ปัญหา ไม่มีข้อขัดแย้งคับข้องใจ จะสามารถให้การพยาบาลด้านจิตสังคมได้ดี (จินตนา ยูนิพันธุ์ ,2529) ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จึงทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพ ที่มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมให้สูงขึ้น โดยการส่งเสริมหรือฝึกอบรม ให้พยาบาลมีความร่วมรู้สึกสูงขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนให้พยาบาลมีการช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสนับสนุนจากผู้บริหารแก่พยาบาลประจำการในทุก ๆ ด้าน

เมื่อพิจารณาในแผนกอายูรกรรม พบว่า ความร่วมรู้สึกและค่านิยมทางบริการมีความ สัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม อย่างมีนัยสำ คัญที่ระดับ .05 ส่วนแผนกศัลยกรรมพบว่า ค่านิยมทางวิชาชีพ และบริการมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ที่เป็นดังนี้ เพราะค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกและเป็นกระบวนการทางความคิดที่เป็นตัวกระตุ้น หรือกำหนดตัดสินใจให้บุคคลประพฤติหรือปฏิบัติให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ยึดถืออยู่นั้น (เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ ,2529) ค่านิยมทางวิชาชีพนั้นพยาบาลจะยอมรับในความเป็นวิชาชีพของคน โดยการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับวิชาชีพโดยการปฏิบัติวิชาชีพอย่างอิสระซึ่ง เน้นการ ปฏิบัติการพยาบาลที่ครอบคลุมจิตสังคม โดยให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลด้วย เหล่านี้สอดคล้องกับการดูแลด้านจิตสังคม สำหรับค่านิยมทางบริการ เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลมีความเชื่อต่อวิธีการ ปฏิบัติต่อผู้ป่วย โดยมุ่งที่ความปลอดภัยและให้ความเคารพในความรู้สึก ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ความเชื่อในศาสนาของผู้ป่วยรวมทั้ง เน้นการให้การบริการแก่ผู้ป่วยเป็นรายบุคคล เหล่า นี้สอดคล้องกับการพยาบาลด้านจิตสังคมทำให้ค่านิยมทั้งทางวิชาชีพและทางบริการมีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ต่างกันในแผนกอายูรกรรมและศัลยกรรม ทำให้มีความสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์แตกต่างกัน

ประสพการณ์การปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการ ปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายูรกรรม และแผนก ศัลยกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.146, -.1302$ ตามลำดับ) (ดั่งใน ตารางที่ 13 ,14) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ตัวโดยใช้ตัวอย่างประชากรทั้ง

หมคพบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = -.129$) (ตารางที่ 12) ซึ่งแสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทางการปฏิบัติพยาบาลน้อยมีแนวโน้มจะมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมในระดับสูงมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์มานาน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นพยาบาลที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษามาไม่นานนัก เมื่อเข้ามาทำงานใหม่ย่อมมีพลังความคิดสร้างสรรค์สูง และต้องการแสดงออกทั้งด้านความรู้ ความสามารถตามทฤษฎีที่ตนได้ศึกษามาจากสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับการพยาบาลจริงในภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพยาบาลผู้ป่วยมากที่สุด แต่เมื่อทำงานไปนาน ๆ เข้า ต้องเผชิญกับสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในงาน ทั้งที่มาจากปัจจัยส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับองค์กร จะเกิดความเบื่อหน่าย อาจทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานค่อย ๆ ลดลงตามลำดับได้ (อมรศรี เพชรราวุธไกร , 2519) ประกอบกับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.5 มีอายุระหว่าง 26-40 ปี (ตารางที่ 2) ซึ่งเป็นวัยที่จะเข้าสู่วัยกลางคน (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน , 2526) ต้องเผชิญกับภาระต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางฐานะสังคมและเศรษฐกิจ ชีวิตส่วนตัว และชีวิตการทำงาน จึงทำให้วัยนี้มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ให้ความสนใจกับทักษะด้านอื่น เช่น ทักษะทางการบริหาร การจัดการ ทักษะทางสังคม

3. กลุ่มตัวพยาบาลที่สามารถจะอธิบายความผันแปร ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ

จากสมการพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม ประกอบด้วยตัวพยากรณ์ดังนี้ คือ ความร่วมรู้สึก และค่านิยมทางบริการ ส่วนในแผนกศัลยกรรม ไม่มีตัวแปรใดที่มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะสามารถอธิบายความผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมได้ จึงไม่มีตัวแปรใดเข้าสมการ แต่เมื่อวิเคราะห์โดยรวมพบว่า สมการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่าประกอบด้วยตัวแปรตัวเดียวคือ ความร่วมรู้สึก ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมการพยากรณ์ ความสามารถ

ในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพ ทั้งวิเคราะห์โดยรวมและแยกตาม แผนกที่ปฏิบัติงานประกอบด้วยตัวพยากรณ์ที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจาก สมการพยากรณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร ความสัมพันธ์ของตัวแปรเกณฑ์ และตัวพยากรณ์ และ ลักษณะสภาพแวดล้อมบางประการที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมที่สำคัญคือ ลักษณะอาการของผู้ป่วย

3.1 แผนกอายุรกรรม ลักษณะของผู้ป่วยจะมีอาการไม่รุนแรงมาก โอกาสที่พยาบาล จะได้พบพูดคุยกับผู้ป่วยเมื่อให้การพยาบาลทางกายอาจมีน้อย ดังนั้นโอกาสที่พยาบาลจะเผชิญกับความ กัดค้นเกี่ยวกับผู้ป่วยหรือสภาพแวดล้อมน้อย (Stubbs and Schaffraer ,1985) ดังนั้นปัจจัยที่มี อิทธิพลในการอธิบายการผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมจึงน่าจะอยู่ที่ ตัวบุคคล ความตั้งใจจริง และจริยธรรมของบุคคลมากกว่าปัจจัยอื่น จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมรู้สึกและค่านิยมทางบริการซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .3638$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ จึงสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิต สังคม ได้ร้อยละ 13.24 ($R^2 = .1324$) โดยความร่วมรู้สึกสามารถอธิบายความผันแปรของความ สามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมได้เป็นอันดับแรก ซึ่งอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 8.82 ($R^2 = .0882$) (จากตารางที่ 15) โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก เมื่อเพิ่มตัวแปร ค่านิยมทางการบริการเข้าไป ทำให้สามารถอธิบายความผันแปรความสามารถในการปฏิบัติการ พยาบาลด้านจิตสังคม ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42 ($R^2 \text{ change} = .0442$) และสามารถร่วมกัน อธิบายความผันแปรความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมได้ร้อยละ 13.24 ($R^2 = .1324$) เนื่องจากความร่วมรู้สึกเป็นปัจจัยสำคัญในสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลและ ผู้ป่วยเป็นมิติหนึ่งของการช่วยเหลือ (พรรณราย ทรรศนะประภา ,2529 ; จินตนา ยูนิพันธุ์ , 2529) ย่อมมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมด้วย ในการจะ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือการที่จะปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความร่วม รู้สึกที่มีต่อผู้ป่วยแล้ว ยังขึ้นอยู่กับค่านิยมอีกด้วย โดยค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การ แสดงออก และยังเป็นตัวกำหนดตัวตัดสินใจ ชี้นำให้บุคคลปฏิบัติค่านิยมทางบริการ เป็นค่านิยม ที่บุคคลมีความเชื่ออย่างแท้จริงต่อวิธีการปฏิบัติต่อผู้ป่วย โดยมุ่งที่ความเป็นคนของผู้ป่วย สนใจ ความรู้สึก ความเชื่อและศาสนา รวมทั้งเน้นการให้บริการในลักษณะของความเป็นบุคคล เหล่านี้สอดคล้องกัน แนวคิดในการพยาบาลด้านจิตสังคม

3.2 ในแผนกศัลยกรรม ถึงแม้ว่าการอยู่ในโรงพยาบาลจะเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลได้เสมอ (Bysshe ,1988) แต่จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยศัลยกรรมมีความวิตกกังวลมากกว่าผู้ป่วยอายุกรรม (Cochran quoted in Swindale ,1989) โดยความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น อาจมีสาเหตุจากความรู้สึกถึงความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่เผชิญ ไม่ได้รับข้อมูลที่ต้องการ รู้สึกสิ้นหวัง กลัวความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน หมดสมรรถภาพ พิกการสูญเสียภาพลักษณ์ เป็นมะเร็ง กลัวตาย กลัวว่าดมยาสลบแล้วจะไม่ฟื้น ต้องพรากจากครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด กลัวสูญเสียหน้าที่การงานมีปัญหาเศรษฐกิจหรือเคยมีประสบการณ์ผ่าตัดมาก่อน (Beland & Passos ,1981) พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกของผู้ป่วยจากภาวะความวิตกกังวล และลักษณะของผู้ป่วยในแผนกศัลยกรรม มักจะเป็นผู้ป่วยที่มีสภาพการเจ็บป่วย วิกฤต และอยู่ในโรงพยาบาลช่วงสั้นๆ การเปลี่ยนแปลงอาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหล่านี้แสดงว่าโรงพยาบาลจะได้รับผลกระทบโดยจะต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา ในการที่จะให้การพยาบาลผู้ป่วย อย่างเร็วรีบ และทันต่อความต้องการของผู้ป่วยซึ่งมีความวิตก กังวลสูง ทำให้พยาบาลเกิดภาวะกดดันทางอารมณ์สูง มีความวิตกกังวล และทำให้ความสนใจในบุคคลอื่นลดลง การปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมลดลง สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมมากกว่าตัวแปรพยากรณ์ จึงพบว่าไม่มีตัวพยากรณ์ใด สามารถอธิบาย ความผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรมได้

จากหลักการโดยทั่วไป พยาบาลวิชาชีพทุกคนจะมีพื้นฐานทางการศึกษา ลักษณะวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพที่คล้ายคลึงกันและยังอยู่ในสิ่งแวดล้อม เช่น ลักษณะทางสังคม ศาสนาที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวม จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความร่วมรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อผู้ป่วย ($R^2 = .0399$) โดยสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 3.99 และมีความเป็นไปในทางบวก แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีความร่วมรู้สึกต่อผู้ป่วยสูงจะมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมสูงด้วย โดยสามารถอธิบายความผันแปรของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมได้ร้อยละ 3.99 แต่เนื่องจากความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับต่ำ (ร้อยละ 94.1)

จึงทำให้ความร่วมมือรู้สึกพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการด้านจิตสังคมได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยที่ปรากฏว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมในระดับต่ำ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านบริหารการพยาบาล

1.1 ผู้บริหารการพยาบาล ควรให้ความสำคัญของการพยาบาลด้านจิตสังคมโดยที่แผนกการพยาบาลควรมีปรัชญาและจุดมุ่งหมายการพยาบาลมุ่งส่งเสริมพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาล ให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมให้มากขึ้น

1.2 ผู้บริหารการพยาบาลควรจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อให้พยาบาลเหล่านั้นมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการพยาบาลด้านจิตสังคม อันจะนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม โดยเน้นการพยาบาลที่มุ่งดูแลคนทั้งคน โดยเนื้อหาในการฝึกอบรมควรมีสอดแทรกเรื่องการพยาบาลทางจิตสังคม ค่านิยมทางบริการ ความร่วมมือของพยาบาลที่มีต่อผู้ป่วย เพื่อให้พยาบาลตระหนักถึงความมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้ป่วยว่าควรปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไร

1.3 ผู้บริหารการพยาบาล ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มพยาบาลวิชาชีพมีการสนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านความรู้ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน โดยจัดให้มีการฝึกอบรม หรือสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น การสนับสนุนให้กลุ่ม Q.C. เกิดขึ้น

1.4 เนื่องจากผลการวิจัยที่ว่า ความร่วมมือรู้สึกสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมของพยาบาลวิชาชีพได้ ดังนั้น การจะเพิ่มระดับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ควรจะเพิ่มระดับ ความร่วมมือรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อผู้ป่วยให้สูงขึ้น

2. ด้านการศึกษาพยาบาล

2.1 ในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจารย์พยาบาล ควรจะเน้นให้นักศึกษาพยาบาลเห็นความสำคัญของการพยาบาลด้านจิตสังคม และสามารถปฏิบัติจริง ให้ได้ในเรื่องต่อไปนี้

2.1.1 พฤติกรรมของผู้ป่วยขณะเจ็บป่วยเพื่อทราบแนวทางการประเมินสภาพ ด้านจิตสังคม

2.1.2 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลและผู้ป่วย ทักษะการติดต่อสื่อสาร

2.1.3 ค่านิยมทางบริการ และแรงสนับสนุนทางวิชาชีพ

2.1.4 ความร่วมรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพ ที่มีต่อผู้ป่วยและพฤติกรรมการ พยาบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากข้อค้นพบที่ว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิต สังคมในระดับต่ำ และตัวแปรพยากรณ์ที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์น้อย ดังนั้นควรศึกษา ตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม เช่น ปรัชญาชีวิต บุคลิกภาพ การทำให้คำนิยามกระจ่างชัด (Clarified Value) การสร้างความ ไว้วางใจ (Trust)

2. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง ผลของการฝึกความร่วมรู้สึกแก่พยาบาล (Empathy Training) เพื่อเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม

3. ทำการวิจัยเปรียบเทียบ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคม ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค

4. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรม การปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมโดยแยก ตามลักษณะของผู้ป่วย เช่น จาแนกตามผู้ป่วย อายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม และสูติกรรม เพื่อให้มองเห็นกิจกรรมที่เด่นชัดในกิจกรรมการพยาบาลด้านจิตสังคม